

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Mf.I.40.079/2020/4.

A felperes:

felperes neve (címe)

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Tóth Edinaügyvéd

Az alperes:

alperes neve (címe)

Az alperes meghatalmazott jogi képviselője:

jogtanácsos neve (címe)

A per tárgya:

Kártérítés megfizetése

Az elsőfokú bíróság neve és a megfellebbezett határozatának a száma:

Kecskeméti Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4.M.114/2016/67.

A fellebbezést benyújtó fél és a fellebbezés sorszáma:

Alperes, 4.M.114/2016/68.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja és a felperes keresetét elutasítja.

Mellőzi az alperes elsőfokú eljárási költség megfizetésére kötelezését.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 207.000,- (Kettőszázhétezer) forint elsőfokú eljárási költséget.

Mellőzi az alperes állam által előlegezett költség megfizetésére kötelezését.

Megállapítja, hogy az állam által előlegezett 314.553,- (Háromszáztizennégyezer-ötszázötvenhárom) forint költséget az állam viseli.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 138.000,- (Százharmincnyolcezer) forint másodfokú eljárási költséget.

A le nem rótt 443.165,- (Négyszáznegyvenháromezer-százhatvanöt) forint fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

A tényállás

- [1] A felperes 1988. november 1-től állt az alperessel szolgálati viszonyban; 2007. január 1-től biztonsági osztályvezetőként dolgozott. E feladat ellátása a felperesnek nagy megterhelést jelentett, szinte állandó készenléttel járt. Mivel igyekezett munkaköri feladatainak teljeskörűen eleget tenni, általában szabadságát sem tudta a tárgyévekben kivenni, azok halmozódtak. 2009-ben előbb hasi panaszai alakultak ki, majd megjelentek a „kiegés” jelei is, ezzel összefüggésben többhetes táppénzes állományba került. Pszichés panaszai miatt a pszichiátriai szakambulancián gondozásba és kezelésbe vették.
- [2] A felperes 2011. szeptember 29-én a foglalkozás-egészségügyi szakorvosnak jelezte, hogy leszálalékolást szeretne, ezért az felmentette a szolgálatból. A felperes szolgálati előjárójának kezdeményezésére ezt követően egészségi állapotát a Rendvédelmi Szervek Felülvizsgáló Orvosi Bizottsága (a továbbiakban: FÜV) eljárása keretében vizsgálták meg. A bizottság a megállapított betegségeket nem találta összefüggésben állónak a szolgálati kötelmekkel. A FÜV vizsgálat eredményét a felperes ekkor nem vitatta. A bizottsági véleményre tekintettel a felperest a 2010. november 10-én kelt .../2011. számú határozattal a hivatásos szolgálatra alkalmatlannak minősítették, és a BVOP 519. számú parancsa alapján 2011. december 31. napjától szolgálati nyugállományba helyezték.
- [3] 2011. december 9-én került kihirdetésre a 2011. évi CLXVII. törvény, melynek 3. § (1) bekezdésének első mondata kimondja, hogy: „Korhatár előtti öregségi nyugdíj 2011. december 31-ét követő naptól nem állapítható meg.” Erre figyelemmel a felperesnek 2011. december 31-e előtt olyan FÜV határozatnak a birtokába kellett jutnia, amely kimondja az egészségügyi, pszichikai alkalmatlanságát, figyelemmel az akkor hatályos 1996. évi XLIII. törvény (a továbbiakban: régi Hszt.) 182. § (4) bekezdésében foglaltakra.
- [4] A felperes felkereste kezelőorvosát, aki megismerve a FÜV határozatban foglaltakat, 2011. december 16-án rögzítette azt a - határozattal ellentétes - véleményét, hogy a felperes pszichés állapota a munkahelyével, munkakörével, beosztásával összefüggő tartós stresszhelyzet hatására alakult ki. A felperes ezt a szakvéleményt bemutatta a foglalkozás-egészségügyi szakorvosnak, aki a felperes pszichés megbetegedését szintén foglalkozással összefüggőnek véleményezte és a 27/1996. (VIII. 28.) NM rendelet alapján megindította a foglalkozás-egészségügyi eljárást.
- [5] Az alperes munkavédelmi hatóságának és a FÜV újabb szakvéleményének beszerzését követően, az azokban foglalt megállapításokra figyelemmel az alperes 2015. szeptember 1. napján kelt 30.503/288-27/2015. ált. számú határozatában a felperes diagnosztizált betegségeit szolgálati kötelmekkel nem összefüggő megbetegedéseknek minősítette. A felperes fellebbezése folytán eljáró belügyminiszter 2015. december 21. napján kelt határozatával a 2015. szeptember 1-jén hozott alperesi határozatot helybenhagyta.
- [6] Mivel a felperes szolgálati nyugdíjba helyezése betegsége szolgálati kötelmekkel való összefüggésének megállapítása nélkül történt, a részére kifizetett szolgálati nyugdíj csökkentésre került a mindenkor személyi jövedelemadó mértékével.

A kereset és az ellenkérelem

- [7] A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy a diagnosztizált megbetegedései a szolgálati kötelmekkel összefüggésben állnak. Ezzel összefüggésben kártérítési igényt terjesztett elő a levonásmentes és a ténylegesen folyósított nyugellátás különbözetére, melynek módosított összegét 4 140 798 forintban jelölte meg. Ennek kamataira, illetve perköltségre is igényt tartott.

- [8] Érvelése szerint a belügyminiszter határozatában foglaltakkal szemben pszichés megbetegedése a munkahelyi kötelemekkel, foglalkozásával áll összefüggésben, amelyet az általa hivatkozott szakvélemények egyértelműen alátámasztanak. Kiemelte, hogy 2011. évben két szakvélemény is készült, amelyek kimondták a szolgálati kötelemekkel való összefüggést. E szakvélemények sokkal nagyobb relevanciával bírnak, mint a 2015. évben készültek, hiszen ez utóbbi vizsgálatok során a nyugdíjazás időpontjára visszamenőleg kellett véleményezni az állapotát. Rámutatott, az alperes kárt okozott számára azzal, hogy a szolgálati nyugállományba helyezésekor nem állapította meg a betegsége összefüggését a szolgálati kötelemmel, ugyanis emiatt nem a teljes összegű nyugdíjat kapja, hanem azt csökkenti a személyi jövedelemadó.
- [9] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására és a felperes perköltségben történő marasztalására irányult.
- [10] Kiemelte, a felperes betegségeinek szolgálati kötelemekkel összefüggése tárgyában elsődlegesen azt vizsgálta, hogy a munkaköre ellátásából eredően okszerűen következett-e be a megbetegedés, vagy egyéb, a szolgálat ellátásához közvetlenül kapcsolódó valamilyen esemény történt-e, amely a betegség kialakulásához vezetett, vagy a már kialakult betegség súlyosbodását idézte elő. Rámutatott, az eljárást a 70/2011. (XII. 30.) BM rendelet alapján kellett lefolytatnia. Tekintettel arra, hogy az általa lefolytatott elsőfokú eljárás, valamint a Belügyminisztérium személyügyi helyettes államtitkársága által lefolytatott másodfokú eljárás a vonatkozó jogszabályi előírások maradéktalan betartása mellett zajlott és mindkét eljárást lezáró határozat - a szolgálati kötelemekkel való összefüggést cáfoló - orvosszakértői vélemények alapján született, a keresettel támadott határozatok tartalma nem vitathatóan megalapozott és minden tekintetben helytálló. Megjegyezte, a felperes egyetlen olyan bizonyítékot sem tudott a keresetében felmutatni, amely alkalmas lenne arra, hogy a keresetével támadott első- és másodfokú eljárásban meghozott határozatok tartalmát megkérdőjelezze.

Az elsőfokú bíróság ítélete

- [11] A (város neve)-i Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4.M.114/2016/67. számú ítéletével megállapította, hogy a felperes felsorolt diagnosztizált betegségei a Belügyminiszter .../2015. számú határozatával helybenhagyott, az alperes neve Parancsnokának 30.503/288-27/2015. ált. számú határozatában foglaltakkal ellentétben a szolgálati kötelemekkel összefüggésben állnak, egyben kötelezte az alperest, hogy a felperes részére kártérítés címén 15 nap alatt fizessen meg 4.140.765,- forintot, valamint ezen összeg késedelmi kamatát és 262.938,- forint perköltséget. Megállapította, hogy a 248.400,- forint le nem rótt illetéket az állam viseli, illetve kötelezte az alperest 314.553,- forint előlegezett költség megfizetésére.
- [12] Rámutatott, a felperes bizonyítási indítványának helyt adva igazságügyi orvosszakértői vélemény beszerzését rendelte el; a kiegészített és a szakértők személyes meghallgatásával is megerősített szakértői véleményt aggálytalannak találta. Emellett tanúként hallgatta meg (tanú neve)-t, az alperes foglalkozás-egészségügyi szakorvosát. E bizonyítékok együttes értékelése alapján jutott arra a következtetésre, hogy a felperes pszichés megbetegedése a szolgálati kötelemekkel összefügg.
- [13] Kifejtette, a szolgálati kötelemekkel való összefüggés megállapításának hiánya kihatással volt a felperes részére 2012. február 29. napjától folyósított szolgálati nyugdíj összegére, az ugyanis emiatt nem került teljes összegben folyósításra, hanem abból levonásra került a személyi jövedelemadó.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

- [14] Az ítélet ellen az alperes élt fellebbezéssel. Elsődlegesen a per megszüntetését, másodlagosan az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását, harmadlagosan pedig az elsőfokú ítélet megváltoztatását, valamint a kártérítés, az előlegezett szakértői díj és a perköltség leszállítását kérte a károkozásban történő közrehatásának figyelembevételével. Perköltséget is igényelt.

- [15] Rámutatott, a felperes által 2016. január 14-én kézhez vett határozattal szemben a keresetlevél elkészítésén került benyújtásra 2016. február 16-án.
- [16] Egyebekben hangsúlyozta, a 70/2011. (XII. 30.) BM rendelet 2. § (1) bekezdés o) és p) pontja alapján a felperesnek nem csak azt kellett volna bizonyítania, hogy betegsége a szolgálati kötelemekkel valamilyen összefüggésben áll, hanem hogy a rendelet fogalommeghatározása szerinti foglalkozási megbetegedés. Álláspontja szerint a bizonyítási eljárás során beszerzett szakvélemények egyrészt mindvégig ellentmondásosak voltak, ezt az eljárásban nem sikerült feloldani, másrészt a szakértői vélemények nem állapították meg azt, hogy a felperes pszichés megbetegedései megfelelnek a hivatkozott rendelet fogalom-meghatározásának.
- [17] Érvelése szerint a felperesnek a keresetében meg kellett volna jelölnie azt a törvényi előírást, amelyre kártérítési igényét alapította, ez azonban nem történt meg. Kiemelte, a kártérítési felelősség megállapíthatóságának nélkülözhetetlen feltétele a károkozó jogellenes magatartása. Vitatta, hogy ilyen magatartást tanúsított volna. Ezzel kapcsolatban rámutatott, köteles volt figyelembe venni az irányadó jogszabályok alapján az I. és II. fokú FÜV bizottságok véleményeit, azoktól eltérő határozatot nem hozhatott a minősítés során. E körben fontosnak tartotta megemlíteni, hogy a felperes szolgálati jogviszonya időszakában rendszeresen részt vett egyebek mellett pszichikai alkalmassági vizsgálaton, amelyeken a hivatásos szolgálatra és beosztásra alkalmas minősítéseket kapott. Amikor pedig a felperes bemutatta a pszichiáter szakorvos ellentétes tartalmú szakvéleményét, az intézet orvosa haladéktalanul intézkedett a foglalkozás-egészségügyi eljárás megindításáról, tehát mindvégig a vonatkozó jogszabályok teljeskörű betartásával járt el.
- [18] Utalt továbbá arra is, a felperesnek kárenyhítési kötelezettsége, illetve saját egészségének védelme érdekében kérnie kellett volna a kisebb megpróbáltatást jelentő beosztásba helyezését.
- [19] Ha a másodfokú bíróság mégis megállapítaná a büntetvégrehajtási intézet jogellenes magatartását, a károkozásban történő közrehatása mértékének figyelembevételét látta indokoltnak. Ezzel összefüggésben hangsúlyozta, a szakértők bírói kérdésre sem adtak egyértelmű és konkrét választ arra, a felperes alapszemélyisége milyen százalékban kifejezhető mértékben hatott közre a pszichés megbetegedés kialakulásában.
- [20] A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására és az alperes kártérítés címén - az időközben esedékessé vált követelésekre figyelemmel felemelt összegű - 5.539.567,- forint, valamint ezen összeg 2015. július 16-tól számított késedelmi kamata megfizetésének kötelezésére irányult. Perköltséget is igényelt.
- [21] Kiemelte, keresetének alapja az, hogy az alperes - helytelenül - nem állapított meg összefüggést pszichés megbetegedése és a szolgálatteljesítése között, ezzel kárt okozott, ugyanis emiatt nem kaphatja levonásmentesen szolgálati járandóságát.
- [22] A fellebbezésben foglaltakra reagálva egyrészt rámutatott, a Belügyminisztérium határozatát 2016. január 14-én vette kézhez, a keresetlevelet pedig 2016. február 11. napján adta postára, ezért a régi Hszt. 196. § (5) bekezdése alapján a határidőt megtartottnak kell tekinteni.
- [23] Másrészt vitatta, hogy az eljárásban a foglalkozási megbetegedés tényét kellett volna bizonyítania. Állította, hogy e körben az alperes - tévesen - 2017. január 1-től hatályba lépő jogszabályi rendelkezésekre hivatkozott. Hangsúlyozta, szolgálati viszonya 2011. december 31. napjával szűnt meg, tehát az akkor hatályos jogszabályi rendelkezéseket kell figyelembe venni. Ezek csupán azt tartalmazták törvényi feltételként, hogy szolgálati viszonya egészségi, pszichikai, fizikai alkalmatlanság miatt szűnjön meg. A levonásmentes juttatás feltétele pedig az volt, hogy betegsége a szolgálati jogviszonnyal összefüggésben álljon, ezt pedig az igazságügyi orvosszakértők egyértelműen kimondták.
- [24] Harmadrészt rámutatott, a kártérítési felelősség kapcsán a törvény nem írja elő a jogellenesség meglétét feltételként. Mindemellett hivatkozott arra, hogy a határidők elmulasztása miatt az alperes eljárása a minősítés során jogellenes volt. Megjegyezte továbbá, semmilyen felelősség nem terheli azért, mert nem kérte munkaköre módosítását.

A másodfokú bíróság döntése

- [25] A **(város neve)**-i Törvényszék 6.Mf.21.974/2018/12. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a felperes keresetét elutasította. Mellőzte az alperes kötelezését a felperes részére kártérítés címén 4.140.765,- forint és járulékai, továbbá 262.938,- forint perköltség, valamint a törvényszék gazdasági hivatala felhívására 314.553,- forint előlegezett költség megfizetésére. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 207.000,- forint elsőfokú perköltséget. Megállapította, hogy az állam által előlegezett 314.553,- forint költséget az állam viseli. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 112.500,- forint másodfokú eljárási költséget. Megállapította, hogy a le nem rótt 360.054,- forint fellebbezési illetéket az állam viseli.
- [26] A törvényszék az általa lefolytatott bizonyítás eredményét is figyelembe véve arra a következtetésre jutott, egyrészt a felperesnek nem sikerült bizonyítania, hogy megbetegedései a szolgálati kötelezésekkel összefüggésben állnának, másrészt nem állapítható meg okozati összefüggés a felperes kára és az alperesnek a jogviszony megszüntetésével, illetve a foglalkozási megbetegedés kivizsgálásával kapcsolatos intézkedései, a meghozott munkáltatói határozatok között.

A felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálati ellenkérelem

- [27] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az alperes elsőfokú bíróság ítéletének, illetve a felemelt keresetének megfelelően történő kötelezését, valamint az alperes perköltségben történő marasztalását kérte. A régi Hszt. 182. § (4) bekezdésének, a 2011. évi CXLVII. törvény 5. §-ának, a 2016. évi CXXX. törvény 279., 300., 317., 380. és 381. §-ainak megsértésére hivatkozott, továbbá arra, hogy a másodfokú bíróság iratellenesen állapította meg a tényállást, jogszabálysértően értékelte a szakvéleményt, és tévesen hivatkozott a 70/2011. (XII. 30.) BM rendelet szabályaira.
- [28] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában fenntartására és a felperes perköltségben marasztalására irányult.
- [29] Utalt arra, hogy a perindítás időpontjára tekintettel nem a 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: új Pp.), hanem az 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) volt alkalmazandó az eljárásra. Emellett korábbi álláspontját fenntartva állította, hogy a foglalkozási megbetegedés tényét kellett volna a felperesnek eredményesen bizonyítania, illetve nélkülözhetetlen a jogellenes magatartás eredményes bizonyítása is.

A Kúria döntése

- [30] A felperes felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria Mfv.II.10.289/2019/7. számú végzésével a **(város neve)**-i Törvényszék ítéletét hatályon kívül helyezte és az ügy iratait másodfokú elbírálás céljából megküldte az illetékességgel rendelkező **(város 2 neve)**-i Törvényszéknek. Kifejtette, a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 157. § (2) bekezdése, 4. § (2) bekezdése, 13. § (11) bekezdése, illetve 12. § (2) és (3) bekezdése együttes értelmezéséből az következik, hogy a fellebbezés elbírálására a **(város 2 neve)**-i Törvényszék rendelkezik kizárólagos illetékességgel, a **(város neve)**-i Törvényszék a másodfokú ítéletet illetékesség hiányában hozta meg. A rPp. 43. § (1) bekezdése szerint a bíróság az illetékességének hiányát hivatalból veszi figyelembe és azt a rPp. 270., valamint 239. §-aiból eredően az eljárás bármely szakaszában köteles vizsgálni.

A (város 2 neve)-i Törvényszék megismételt eljárással kapcsolatos intézkedése

- [31] A **(város 2 neve)**-i Törvényszék a Kúria 1/2020. (KPJE) jogegységi határozatára hivatkozással az iratokat elbírálásra a Szegedi Ítéltáblához továbbította.

Az ítéltábla döntése és annak indokai

- [32] Az alperes fellebbezése részben alapos.
- [33] Az ítéltábla fellebbezésben és a fellebbezési ellenkérelemben foglaltakra figyelemmel az alábbiakat emeli ki.
- [34] Az alperes tévesen hivatkozott arra, hogy a felperes keresetlevele elkészen került előterjesztésre. Ezzel kapcsolatban rámutat az ítéltábla, hogy a jogorvoslati tájékoztatás körében a felperes keresetében vitatott határozat a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény (a továbbiakban: új Hszt.) 257. § (5) bekezdésére, valamint a 270. § (1) bekezdés a) pontjára és (3) bekezdés a) pontjára utal. A felperes viszont fellebbezési ellenkérelmében a régi Hszt. 196. § (5) bekezdésére hivatkozik. Ennek nyilvánvaló oka, hogy a felperes pszichés megbetegedését minősítő eljárás 2011. december 16-án indult, az azt lezáró határozatot a felperes 2016. január 14-én vette kézhez és a két időpont között került sor az új Hszt. hatálybalépítésére, a felek pedig eltérően értelmezték, az eljárásra melyik jogszabály alkalmazandó.
- [35] Az új Hszt. 343. § (1) bekezdése szerint e törvény - a (2) és (3) bekezdésben meghatározott kivétellel - 2015. július 1-jén lép hatályba. A (2) és (3) bekezdések a jelen per szempontjából nem releváns rendelkezések hatályba léptetésére rögzítenek későbbi időpontokat. Az új Hszt. 344. § (3) - (5) bekezdései további pontosító, illetve kivételt előíró szabályokat tartalmaznak. Ezek egyike sem érinti a minősítő eljárást. Nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy a Belügyminisztérium Személyügyi Helyettes Államtitkárságának határozatában milyen jogorvoslati tájékoztató szerepel. A határozat címzettje ugyanis ebből értesül a jogorvoslati lehetőségeiről, annak határidejéről és módjáról, sőt, jelen esetben az irányadó jogszabályról is és ha ez esetlegesen téves tájékoztatást tartalmazna, az sem lenne a határozat címzettjének felróható. Igaz ez akkor is, ha nem minden kapcsolódó szabályról történik kioktatás.
- [36] Az ítéltábla szerint tehát abból kell kiindulni, hogy a jogorvoslati lehetőségekre az új Hszt. szabályai az irányadók, egyrészt azért, mert a hatályba léptető rendelkezések a minősítő eljárásra nem tartalmaznak kivételt a 2015. július 1-jei hatályba lépéshez viszonyítva, másrészt a határozat jogorvoslati tájékoztatása az új Hszt. alkalmazására utal.
- [37] A felperes a támadott határozatot nem vitásan 2016. január 14-én vette kézhez. Az új Hszt. ekkor hatályos 270. § (4) bekezdés első mondata pedig kimondta, hogy a keresetlevél benyújtására megállapított határidőt megtartottnak kell tekinteni, ha a bírósághoz intézett keresetlevelet legkésőbb a határidő utolsó napján postára adták. A felperes a feladóvevény másolatával bizonyította, hogy a bíróságnak címzett keresetlevelét 2016. február 11-én postára adta, tehát az előbbi jogszabályi rendelkezés alapján a keresetlevél benyújtásának napjaként ezt az időpontot kell tekinteni. Bár a keresetlevelet a 270. § (1) bekezdése értelmében a bírósághoz kellett volna előterjesztteni, a téves jogorvoslati tájékoztatás miatt azonban nem róható a felperes terhére, hogy azt a bíróság helyett az állományilletékes parancsnoknál terjesztette elő.
- [38] Mindezekre figyelemmel az alperes hivatkozásával szemben nem volt helye annak, hogy a keresetlevél késedelmes előterjesztésének okán a bíróság a pert megszüntesse.
- [39] Az alperes tévesen hivatkozott arra is, hogy a felperesnek a 70/2011. (XII. 30.) BM rendelet 2. § (1) bekezdés o) és p) pontja szerinti fogalommeghatározásnak megfelelő foglalkozási megbetegedés fennálltát kellett volna bizonyítania. E körben abból kell kiindulni, hogy a korhatár előtti öregségi nyugdíjak megszüntetéséről, a korhatár előtti ellátásról és a szolgálati járandóságról szóló 2011. évi CLXVII. törvény 5. § (1) bekezdése szerint 2012. január 1-től - a jelen esetben nem releváns kivétellel - az 1955. évben, vagy azt követően született, szolgálati nyugdíjban részesülő személynek a szolgálati nyugdíját a (2) és (3) bekezdés szerint számított és a 2012. januári nyugdíjmelés mértékével növelt összegben szolgálati járandóságként kell tovább folyósítani az 5. alcímben foglaltak figyelembevételével. A (2) bekezdés első mondata kimondja, a szolgálati járandóság

tovább folyósított összegét úgy kell meghatározni, hogy a jogosultnak 2011. decemberére járó szolgálati nyugdíj havi összegét - a (3) bekezdésben foglalt kivételekkel - csökkenteni kell a személyi jövedelemadó mértékével. A (3) bekezdés a) pontja pedig akként rendelkezik, hogy a (2) bekezdés alapján nem csökkenthető a szolgálati járandóság összege, ha a szolgálati viszony megszüntetésére egészségi, pszichikai, fizikai alkalmatlanság miatt került sor és az alkalmatlanság megállapítását megalapozó baleset, betegség, szolgálati kötelmekkel összefüggő jellegét a jogviszony megszüntetésekor a [régi] Hszt. 180. §-a, vagy a Hjt. [a Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú katonáinak jogállásáról szóló 2001. évi XCV. törvény] 201. §-a alapján minősítő határozattal megállapították. A minősítésnek tehát legkésőbb a jogviszony megszüntetéséig kellett megtörténnie. A felperes helyesen mutatott rá ellenkérelmében, hogy szolgálati viszonya 2011. december 31. napjával szűnt meg, ebből következően a jogvita eldöntéséhez az akkor hatályos jogszabályi rendelkezéseket kell figyelembe venni. Ezért a 2012. január 2-án hatályba lépő 70/2011. (XII. 30.) BM rendelet fogalommeghatározása nem lehet irányadó annak meghatározásakor, hogy mit kell vizsgálni, illetve a felperes részéről bizonyítani a szolgálati kötelmekkel összefüggő jelleg tekintetében.

- [40] 2011. december 31-ét megelőzően az egyes rendvédelmi szervek hivatásos állományú tagjai egészségi, pszichikai és fizikai alkalmasságáról, közalkalmazottai és köztisztviselői munkaköri egészségi alkalmasságáról, a szolgálat-, illetve keresőképtelenség megállapításáról, valamint az egészségügyi alapellátásról szóló 57/2009. (X. 30.) IRM-ÖM-PTNM együttes rendelet 36-38. §-ai tartalmazták a szolgálati kötelmekkel összefüggő baleset, betegség véleményezésére vonatkozó szabályokat. Ezek együttes értelmezése arra enged következtetni, hogy a rendelet nem tesz különbséget a foglalkozási betegség és a szolgálati kötelmekkel összefüggő betegség között.
- [41] A foglalkozási betegségek és fokozott expozíciós esetek bejelentéséről és kivizsgálásáról szóló 27/1996. (VIII. 28.) NM rendelet 2. § a) pontja tartalmaz értelmező rendelkezést a foglalkozási megbetegedés fogalmával kapcsolatban, amely az előbbieket szerint azonosítható a szolgálati kötelmekkel összefüggő betegséggel. Ennek a 2011. december 31-ét megelőzően is hatályos szövege szerint foglalkozási megbetegedés a munkavégzés, a foglalkozás gyakorlása közben bekövetkezett olyan heveny és idült, valamint a foglalkozás gyakorlását követően megjelenő vagy kialakuló idült egészségkárosodás, amely a munkavégzéssel, a foglalkozással kapcsolatos, a munkavégzés, a munkafolyamat során előforduló fizikai-, kémiai-, biológiai-, pszichoszociális- és ergonómiai kóroki tényezőkre vezethető vissza, illetve amely a munkavállalónak az optimálisnál nagyobb vagy kisebb igénybevételének a következménye.
- [42] Mindezekből következően a felperes pszichés megbetegedését 2011. december 31-ét megelőzően akkor lehetett a hatályos jogszabályi rendelkezések értelmében szolgálati kötelmekkel összefüggőnek minősíteni, ha az előbbi fogalom-meghatározásnak megfelelt, azaz a felperest ennek bizonyítása terhelte.
- [43] Az ítéletábra nem osztotta az alperes azon álláspontját, hogy a bizonyítási eljárás során beszerzett szakvélemények ellentmondásosak lettek volna. Az, hogy a szakértők tartózkodtak a „foglalkozási megbetegedés”, illetve „foglalkozási eredetű” fogalmak használatától - helyesen hivatkozva arra, hogy az ilyen minősítés meghatározott szervek feladata (3.M.114/2016/56. sorszám, Igazságügyi elmeorvosszakértői lelet és vélemény-kiegészítés, 3. oldal 5. pont) -, nem jelenti azt, hogy a 27/1996. (VIII. 28.) NM rendelet 2. § a) pontjában értelmezett fogalom egyes elemei fennálltának véleményezésére ne lett volna kompetenciájuk és ezt a véleményezést ne tették volna meg. Igazságügyi orvosszakértőként, illetve igazságügyi elmeorvos szakértőként véleményezhették ugyanis, hogy a felperes vizsgált pszichés megbetegedése a munkavégzéssel, a foglalkozással kapcsolatos, illetve a munkavégzés, a munkafolyamat során előforduló kóroki tényezőkre vezethető-e vissza. Nemcsak megtehették, de meg is tették, hiszen többször, következetesen és egyértelműen állították, hogy a felperes pszichés megbetegedése és a munkavégzés között az okozati összefüggés fennáll (3.M.114/2016/65. sorszámú jegyzőkönyv). Nem tekinthető tehát ellentmondásnak az a

körülmény, hogy a szakértők a felperes betegsége kapcsán a „foglalkozási megbetegedés”, illetve a „foglalkozási eredetű” fogalmakat nem használták, ugyanakkor a munkavégzéssel összefüggést megállapították.

- [44] Az az alperesi kifogás pedig - a hivatkozott jogszabály hatályban létének hiányában - nem bír relevanciával, hogy a szakértői megállapítások nem feleltek meg a 70/2011. (XII. 30.) BM rendelet 2. § (1) bekezdés o) és p) pontjában szereplő fogalom-meghatározásnak.
- [45] A fentiekre tekintettel az elsőfokú bíróság helyesen értékelte a szakértői véleményeket és helyesen fogadta el azokat ítélete alapjául annak megállapításához, hogy a felperes pszichés megbetegedései a szolgálati kötelekkel összefüggőek.
- [46] Nem megalapozott az alperes azon hivatkozása sem, hogy a felperesnek a keresetében meg kellett volna jelölnie azt a törvényi előírást, amelyre kártérítési igényét alapította. A rPp. perindításkor hatályos 121. § (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy a pert keresetlevéllel kell megindítani; a keresetlevélben fel kell tüntetni:
- a) az eljáró bíróságot;
 - b) a feleknek, valamint a felek képviselőnek nevét, lakóhelyét és perbeli állását;
 - c) az érvényesíteni kívánt jogot, az annak alapjául szolgáló tényeknek és azok bizonyítékainak előadásával;
 - d) azokat az adatokat, amelyekből a bíróság hatásköre és illetékessége megállapítható;
 - e) a bíróság döntésére irányuló határozott kérelmet (kereseti kérelem).
- A fenti jogszabályi rendelkezés egyetlen pontja sem követeli meg a jog alakszerű megjelölését, éppen ezért sem a jogszabályhely megjelölésének elmaradása, sem a téves hivatkozás nem vonhat maga után hátrányos következményt a félre nézve.
- [47] Ugyancsak nem helytálló az az alperesi érvelés, hogy a kártérítési felelősség megállapíthatóságának nélkülözhetetlen feltétele a károkozó jogellenes magatartása. Az új Hszt. 344. § (5) bekezdésének első mondata értelmében a felperes által megjelölt régi Hszt. kártérítésre vonatkozó szabályait akkor kellene alkalmazni, ha maga a kártérítési ügy a törvény hatályba lépésekor, 2015. július 1-jén folyamatban lett volna. A felperes kártérítési igényét azonban csak 2016 februárjában terjesztette elő, ezért a 343. § (1) bekezdése alapján az új Hszt. alkalmazandó, amely azonban lényegét tekintve azonos előírásokat tartalmaz a régi Hszt.-vel a rendvédelmi szerv kártérítési felelősségének fő szabályát illetően. Az új Hszt. 241. § (1) bekezdése kimondja, hogy a rendvédelmi szerv - az e Fejezetben foglaltak figyelembevételével - vétkességére tekintet nélkül teljes mértékben felel a hivatásos állomány tagjának a szolgálati viszonyával összefüggésben keletkezett kárért. E jogszabályi rendelkezés kifejezetten rögzíti a rendvédelmi szerv vétkességre tekintet nélküli felelősségét, vagyis azt, hogy jogellenes magatartás hiányában is fennállhat a rendvédelmi szerv kártérítési felelőssége.
- [48] Ezt erősíti meg az új Hszt. 242. § (1) bekezdése, amely azt rögzíti, hogy a hivatásos állomány tagjának kell bizonyítania a kárát és azt, hogy a kár a szolgálati viszonyal összefüggésben keletkezett. Nem támasztja tehát azt a követelményt a hivatásos állomány tagja elé, hogy a károkozó jogellenes magatartását is bizonyítsa. Éppen ezért nincs jelentősége annak, hogy az alperes a minősítési eljárás során követett-e el határidő mulasztást, illetve, hogy a vonatkozó jogszabályok teljeskörű betartásával járt-e el.
- [49] Ugyanakkor - bizonyítási kötelezettségéből eredően - a kár szolgálati viszonyal való összefüggésének bizonyíthatatlansága a hivatásos állomány tagjának terhére esik a rPp. 3. § (3) bekezdése szerint.
- [50] Fontos megjegyezni, hogy az új Hszt. 242. § (2) bekezdése szerint a szolgálati viszony körébe esnek különösen a rendvédelmi szerv feladatainak ellátásával összefüggő magatartásból, a használt anyag, felszerelés, berendezés és energia tulajdonságából, állapotából, mozgásából és működéséből eredő okok.

- [51] Lényeges körülmény továbbá az is, hogy a felperes nem a bekövetkezett egészségkárosodása miatt kíván kártérítési igényt érvényesíteni az alperessel szemben, hanem amiatt, hogy a megbetegedése szolgálati kötelekkel való összefüggése megállapításának hiányában szolgálati járandóságát személyi jövedelemadó levonás terheli.
- [52] Az alperes kártérítési felelősségének fennállása szempontjából tehát annak van döntő jelentősége, hogy a kár eredője az alperes minősítő eljárással kapcsolatos magatartása-e. Az előbbiek alapján tehát az vizsgálendő, hogy a rendvédelmi szerv magatartásából következett-e az, hogy a felperes nem rendelkezett a szolgálati jogviszonya megszűnésekor olyan minősítéssel, ami megállapította volna az alkalmatlansága alapjául szolgáló megbetegedése szolgálati kötelekkel való összefüggését.
- [53] Nem vitásan 2011. december 16-át megelőzően az alperes rendelkezésére olyan adatok álltak, amelyek egyrészt 2011. október 10-ig a felperes szolgálati kötelekre való alkalmasságát igazolták és amelyeket a felperes maga sem vitatott, másrészt pedig az alkalmatlanság kimondásakor a rendelkezésre álló FÜV vélemény a foglalkozási eredetet cáfolta, amely megállapítással szemben a felperes nem élt jogorvoslattal, azaz e megállapítást maga is elfogadta. Az alperes számára először 2011. december 16-án merült fel adat arra vonatkozóan, hogy a felperes pszichés megbetegedése - amely az alkalmatlanságot okozó megbetegedések közül csak az egyik - a szolgálati kötelekkel összefüggő lehet. Az adat felmerülésekor a minősítő eljárás azonnal megindult, de ekkor a felperes szolgálati viszonyának megszűnéséig már csak 15 nap volt hátra. Bár az elbírálás szabályait leíró 57/2009. (X. 30.) IRM-ÖM-PTNM együttes rendelet 37. §-a tartalmaz 15 napon belüli döntésre vonatkozó előírást, ugyanezen jogszabályhely (4) bekezdése azt is megköveteli, hogy a munkáltató beszerezze az Országos Munkahigiénés és Foglalkozás-egészségügyi Intézet, valamint az ettől független Rendvédelmi Szervek Felülvizsgáló Orvosi Bizottsága véleményeit döntésének meghozatala előtt. Erre, valamint az (5) bekezdésben foglalt felfüggesztés lehetőségére, továbbá a (6) bekezdésben szabályozott jogorvoslati eljárásra figyelemmel reálisan nem volt várható, hogy a 2011. december 16-án történt bejelentés alapján a felperes pszichés megbetegedésének szolgálati kötelekkel kapcsolatos minősítésére a szolgálati viszonya megszűnését megelőzően sor kerüljön.
- [54] Ez viszont azzal a következménnyel járt, hogy a felperesnek nem volt lehetősége, esélye arra, hogy a 2011. december 9-én kihirdetett 2011. évi CLXVII. törvény 5. § (3) bekezdés a) pontjában támasztott, a teljes szolgálati nyugdíj folyósításának alapjául meghatározott feltételt határidőben teljesítse.
- [55] A kár tehát nem a munkáltató magatartásával, hanem a szolgálati nyugdíj megszüntetéséről és a szolgálati járandóságról szóló új jogszabályi rendelkezésekkel volt kapcsolatban, illetve azzal, hogy az új jogszabályi rendelkezések olyan időben váltak ismertté a felperes előtt, amikor már nem tudta az abban előírt követelményeket teljesíteni a levonásmentes járandóság folyósításához.
- [56] Mivel az okozati összefüggés hiánya megállapítható, nem áll fenn az alperes kártérítési felelőssége.
- [57] Ha az okozati összefüggés hiánya nem is lett volna megállapítható, az alperes akkor is mentesült volna a felelősség alól az új Hszt. 241. § (2) bekezdése alapján. Az ugyanis kimondja, hogy a rendvédelmi szerv mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a kárt az ellenőrzési körén kívül eső olyan körülmény okozta, amellyel nem kellett számolnia és nem volt elvárható, hogy a károkozó körülmény bekövetkezését elkerülje, vagy a kárt elhárítsa. A jogszabálmódosítás nyilvánvalóan nem az alperes ellenőrzési körén belüli körülmény, azzal - a rendelkezések pontos ismerete mellett - nem kellett számolnia és nem volt elvárható, hogy a jogszabálmódosítást vagy annak károsító hatását elhárítsa.
- [58] Az előbbiekre figyelemmel az elsőfokú bíróság ítélete a felperes megbetegedése szolgálati kötelekkel összefüggésének minősítése tekintetében helyes, a kártérítés iránti kereset elbírálása vonatkozásában azonban nem megalapozott, ezért azt az ítéletábra a rPp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, és a felperes keresetét elutasította.

- [59] A rPp. 78. § (1) bekezdésére tekintettel mellőzte az alperes elsőfokú eljárási költség megfizetésére kötelezését, és kötelezte a felperest az alperes javára elsőfokú eljárási költség megfizetésére. A munkadíj összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 3. § (2) bekezdés a) pontja alapján állapította meg.
- [60] Mellőzte az alperes állam által előlegezett költség megfizetésére kötelezését, és megállapította, hogy az állam által előlegezett költséget a felperes munkavállalói költségkedvezménye folytán az állam viseli.
- [61] Egyebekben - az elsőfokú eljárási illeték viselése körében - az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta azzal az eltérő indokolással, hogy a le nem rótt elsőfokú eljárási illetéket a felperes költségkedvezménye folytán a 6/1986. (VI.26) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és a 14. § alapján az állam viseli.
- [62] Az alperes nagyobb részben eredményes fellebbezése folytán az ítéletábra kötelezte a felperest az alperes javára másodfokú eljárási költség megfizetésére, melynek mértékét - a fellebbezési ellenkérelemben ((**város 2 neve**)i Törvényszék 8.Kf.650.207/2020/7. szám) megjelölt kereseti követelés összegét figyelembe véve - az IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján állapította meg.
- [63] A le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket a 6/1986. (VI.26) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és a 14. § alapján az állam viseli.

Szeged, 2021. február 9.

Dr. Hámori Attila s.k.
a tanács elnöke

Dr. Szöllősiné dr. Tóth Zsuzsanna s.k.
előadó bíró

Zanócné dr. Ocskó Erzsébet s.k.
táblabíró